

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys työttömyysturvan suojaosan uudistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Vuoden 2014 alusta lähtien työtön on voinut tienata bruttona 300 euroa/kk ilman, että ansiot vaikuttavat työttömyysetuuden määrään (HE 176/2013 vp). Tämä 300 euron suojaosa koskee sekä peruspäivärahaa että ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavia työttömiä. Suojaosa on kannustin, jolla työtön pääsee kiinni työelämään, ja myös lyhytaikaista tai osa-aikaista työtä kannattaa ottaa vastaan. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT selvittää parhaillaan suojaosan työllisyysvaikutuksia.

Työttömyysturvan suojaosan nosto nykyisestä 300 eurosta voisi tuoda työttömille vielä nykyistäkin enemmän mahdollisuuksia vastaanottaa työtä. Valtiovarainministeriö on selvittänyt malleja, jossa suojaosa olisi 400—600 euroa. Korkeampi, 600 euron taso maksaisi arviolta 55 miljoonaa euroa. Se voitaisiin toteuttaa kustannusneutraalilla tavalla esimerkiksi siten, että työttömyysturvan perusosan tasoa alennettaisiin 50 sentillä eli 32,4 eurosta 31,9 euroon päivässä. Muutos kasvattaisi osa-aikaisten työllisten määrää noin 3 500:lla. Se myös lisäisi keikkatöiden vastaanottamista ja oman toiminimen kautta tehtäviä pienimuotoisia töitä. Tämä edesauttaisi työelämään kiinni pääsemistä ensin osa-aikaisesti ja myöhemmin täysipäiväisesti.

Toinen uudistusvaihtoehto olisi sitoa suojaosa työttömyyttä edeltäneeseen ansiotasoon. Tällä tavoin kannustinvaikutus olisi suhteutettu tasaisemmin eri tulotasoille. Mallissa olisivat mukana ansiosidonnaisella päivärähalla olevat työttömät. Eduskunnan tietopalvelun tekemässä laskelmassa suojaosa nousisi lineaarisesti työttömyyttä edeltäneen rahapalkan mukaan ja se voisi saavuttaa 600 euron enimmäismäärän esimerkiksi 5 000 euron kohdalla. Reformin kustannukset olisivat arvion mukaan noin 10 miljoonaa euroa. Ansiosidonnaisessa mallissa lähes kustannusneutraali reformi saataisiin aikaiseksi esimerkiksi alentamalla ansiosidonnaisen päivärahan kertymäparametreja 45 prosentista 44,8 prosenttiin ja taitekohdalla 20 prosentista 19 prosenttiin.

Työttömien työnhaun kannustinmalleja täytyy kehittää. Tähän voitaisiin pyrkiä korottamalla suojaosaa nykyisestä 300 eurosta joko kaikille suoraan 600 euroon tai sitomalla suojaosan korotus työttömyyttä edeltävän työnsuhteen aikaiseen ansiotasoon.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisia kannustimia ministeriö suunnittelee työttömien aktivoimiseksi ja voiko suojaosan korotus olla yksi varteenotettava vaihtoehto?

Kirjallinen kysymys KK 617/2017 vp

Helsingissä 12.1.2018

Pia Kauma kok